

Pályázati felhívás

az Idősbarát Önkormányzat Díj alapításáról és adományozásáról szóló 58/2004. (VI. 18.)
ESzCsM-BM együttes rendelet alapján
a kultúráért és innovációért felelős miniszter és a belügyminiszter által
2023-ban kihirdetett pályázathoz

„Idősbarát Önkormányzat Díj” elnyerésére

I. Háttér

Az ENSZ 1991-ben elfogadott, idős emberekkel kapcsolatos alapelveinek középpontjában áll, hogy a tagországoknak az idősök vonatkozásában olyan időspolitika kialakítását kell ösztönözniük, amely az egész élet során biztosítja az idősök számára a függetlenséget, a társadalmi részvételt, a gondoskodást, az önmegvalósítást és a méltóságot. Fontos szempont az idősödés vonatkozásában is az emberi élet kiteljesedésének figyelembevétele, a társadalmi nyilvánosság elérése, valamint az idősödéssel kapcsolatban a minden korosztályt elérő és érintő szemléletformálás. Ezáltal biztosítható és növelhető az idősök társadalmi megbecsülése, az idős emberek iránti szolidaritás, a társadalmi részvétel és aktivitás erősítése, fenntartása. Nagyon fontos szempont a nemzedékek közötti kapcsolat, a helyi közösségeken belüli kohézió erősítése. A különböző közösségfejlesztő programok megvalósításának legkézenfekvőbb színterei a helyi közösségek, települések.

A nemzetközi, különösen az európai unió szervezetei által kiadott dokumentumok a fenti célok mentén fogalmazták meg a méltó és aktív idős kor elérésének követelményeit. Magyarország Kormánya az idősebb korosztályra hasznos társadalmi erőforrásként tekint. Nem csak anyagi biztonságuk fenntartását, a nyugdíjak reálértékének megtartását, hanem fizikai-mentális-lelki jóllétük megőrzését is fontos feladatnak tekinti. Az idősök társadalmi befogadását, hasznosságtudatának erősítését, testi és lelki egészségét támogató programok ösztönzésével segíti ezek megvalósítását.

Az Idősbarát Önkormányzat Díj alapítása óta eltelt két évtizedben 146 nyertes pályázat révén nyerték el a kitüntető címet az önkormányzatok, néhányan kétszer, illetve három alkalommal is. Van mire büszkének lenniük, mert a helyben hozott intézkedések elősegítették, hogy idős korú lakosaik a munkával töltött évek után megváltozott élethelyzetükben is megbecsült, értékes tagjai lehessenek közösségüknek, a társadalomnak.

II. Célkitűzés

Az Idősbarát Önkormányzat Díj pályázat kiírásával a Kormány azt a célt tűzte ki, hogy a díj járuljon hozzá a helyi szintű aktív önkormányzati időspolitika megerősítéséhez, ismerje el az önkormányzatok idősökért vállalt cselekvő felelősségét, és mindezek szellemében végzett konkrét eredményeit. Helyi szinten az önkormányzatok tehetnek legtöbbet az információáramlás és a párbeszéd kialakítása érdekében. A pályamű olyan megvalósult közösségi programokat mutat be, amelyek a település idősebb lakossága részéről aktivitást igényelnek, lehetővé teszik a részvételt és az értékteremtés elismerését biztosítják.

A Kormány a díjazással kíván hozzájárulni ahhoz, hogy a helyi döntéshozók fokozott figyelmet fordítsanak az idős emberekre a következő **kiemelt cél** teljesítésével is:

Az önkormányzat támogatja azon programok, kezdeményezések megvalósulását, amelyek az idősök aktív közösségi részvételét ösztönzik. Az elszigetelődés, a magány, a tétlenség ellen küzdenek:

- *a demenciával élők és hozzátartozóik információhoz való jutását segítik (pl. Alzheimer Cafék, memória kávézók működtetésével, azokon való részvétel segítségével),*
- *az idősök rendszeres testmozgása, egészséges életmódja érdekében támogatják a helyi kezdeményezéseket (pl. szenior tánc, jóga, gyaloglóklub, stb.),*
- *rendszeresen szervezett kulturális programokkal (színház, kézművesség, hagyományőrzés, stb.).*

A demenciát gyakran nevezik a XXI. század „népbetegségének”. Egy olyan összetett tünetcsoport, mely kórosan befolyásolja a memóriát és más szellemi (ún. kognitív) képességeket, valamint a magatartást. A betegség az egész embert megváltoztatja, a tünetek ugyanis jelentősen megzavarják az érintett mindennapi életét. Előfordulása az életkor előrehaladtával nő, ez azonban nem jelenti azt, hogy az idős kor természetes velejárójaként kellene elfogadnunk. Betegség, amelynek leggyakoribb formája az Alzheimer-kór, tünetei az orvostudomány jelenlegi állása szerint lassíthatók, de vissza nem fordíthatók. A beteget és gondozóját gyakran teljes elszigetelődés jellemzi, elmaradnak a barátok, ismerősök, beszűkülnek a társadalmi kapcsolatok, mert az emberek többsége nincs erre a helyzetre felkészülve, nem tudja, hogyan viselkedjen, miközben a gondozó családtagok mindennapjai a beteg köré rendeződnek. Alzheimer Cafét először Hollandiában indítottak azzal a céllal, hogy a betegségről az érintettek, hozzátartozóik és a szakmabeliek kötetlen keretek között beszélgethessenek. Az Alzheimer Café nyugodt beszélgetésre biztosít lehetőséget, célja az, hogy közösséget teremtsen a betegek, hozzátartozóik, a hivatásos gondozók és ápolók, valamint a szakemberek között. Az Alzheimer Cafék, vagy memória kávézók rendszerint hozzátartozói csoportokat is alakítanak annak érdekében, hogy közös problémáik, vagy egyedi esetek kapcsán támaszkodót nyújtsanak.

A rendszeres testedzés mérésenként az időskori izomerő és az izomtömeg csökkenését. A rendszeres gyaloglás, sportolás eredménye többek között a jó kondíció, a kreativitás, az önismeret, az alkalmazkodóképesség és az egészség. Az országsszerte gyalogló idősöknek a klubhálózatba történő szervezése Monspart Sarolta, a Nemzet Sportolója, világbajnok tájfutó, az Idősök Tanácsának tagja kezdeményezésére kezdődött 2017-ben. Monspart Sarolta elképzelése az volt, hogy az Országos Gyalogló Idősök Klubhálózata (OGYIK) összefogja és közösséggé formálja a gyaloglóklubokat, ezzel lehetőséget biztosítva a testmozgás örömeinek átélésére és a kortárs kapcsolatok erősítésére. A hálózat taglétszáma a pandémia ellenére is folyamatosan nőtt. A klubokat legtöbbször olyan idősök szervezik és vezetik, akik pedagógusok, sportolók, egészségügyi szakemberek voltak és a nyugdíjba vonulás után is fontosnak tartották, hogy kortársaiknak átadják a mozgás szeretetét, az egészséges életmód előnyeit. Sok helyen a nappali szociális ellátáshoz tartozó idősök klubja keretében gyalognak, máshol pedig a fiatalabb korokban együtt sportolók, túrázók csapata alakul idősök gyaloglóklubjává. Különböző betegségecsoportokhoz tartozó egyesületek, így a cukorbeteg, szívbeteg, rákbeteg egyesületei körében is működnek gyaloglóklubok. Az Idősbarát Önkormányzat Díj pályázat keretében évek óta pluszpontokat kapnak azok a települések, amelyek Alzheimer Cafét szerveznek, illetve a településükön működő gyaloglóklub csatlakozik

az Országos Gyalogló Klubhálózathoz. Az idei évben a pályázatokból jobban megismerhetővé válik az önkormányzatok ezen a téren végzett kiemelkedő munkája.

A Díjat azok a helyi önkormányzatok nyerhetik el, amelyek:

1. ellátják mindazon feladatokat, amelyeket jogszabály a hatáskörükbe utal, és **ezen felül**
2. megvalósítják az Idősbarát Önkormányzat Díj alapításáról és adományozásáról szóló 58/2004. (VI. 18.) ESzCsM-BM együttes rendeletben meghatározott alábbi általános követelményeket:
 - a) aktív tevékenységükkel – különösen pályázati lehetőségek kihasználásával – elősegítik az időskorúak helyi szervezeteinek működését, illetve hozzájárulnak szabadidős programjaik megszervezéséhez,
 - b) példamutató együttműködést alakítanak ki az idősügy területén tevékenységet folytató szervezetekkel, illetve személyekkel,
 - c) a helyi közéletbe, illetve annak alakításába széles körűen bevonják az időskorú polgárokat, illetve szervezeteiket,
 - d) az a)-c) pontban meghatározottak megvalósításával kialakították a helyi idősbarát politika azon rendszerét, amely hosszú távon biztosítja e területen az eredményes működést.

III. A pályázók köre

Magyarország valamennyi helyi (települési, megyei, kerületi, fővárosi) önkormányzata pályázatot nyújthat be, amennyiben eleget tesz a jogszabályokban előírt ellátási kötelezettségeinek.

IV. A pályázat tartalma

A pályázó önkormányzat bemutatja idősügyi tevékenységének rendszerét, a fentiekben meghatározott általános és az értékelésnél előnyt jelentő szempontok teljesülését. A pályázatban kerüljön bemutatásra a helyi önkormányzat kötelező feladatainak felül végzett idősügyi tevékenysége, kiemelt figyelmet fordítva az idősek közösségi részvételének erősítésére, társadalmi részvétel elősegítésére és a társadalmi párbeszéd folyamatosságára, illetve a helyi közösségépítő tevékenységekre.

V. Főbb értékelési szempontok

A pontos értékelési szempontokról és az értékelés menetéről az Értékelési szempontok című dokumentumból tájékozódhat, amely a kormányzati portálon (<https://kormany.hu/dokumentumtar>) megtekinthető, onnan letölthető. Alapelv, hogy csak az önkormányzat díjazható, amely a jogszabályokban előírt **kötelezően ellátandó feladatainak eleget tesz, és ezen túlmenően** az innovatív, az idősek függetlenségét, társadalmi részvételét, önmegvalósítását, méltóságának megőrzését, aktivitását biztosító tevékenységek megvalósulását és a helyi közösségben való részvételének erősítését segíti.

A pályaműből legyen megismerhető, hogy milyen önkormányzati elvek és koncepciók állnak a helyi időspolitikai háttérben, milyen célok határozzák meg az idősök életét érintő önkormányzati döntéshozatalt és döntésvégrehajtást, az önkormányzat az elfogadott idősügyi alapelvekkel összhangban a programokat hogyan valósítja meg, valamint ezek az intézkedések hogyan járulnak hozzá az idősök jóllétéhez. Továbbá a pályázó önkormányzat jelenítse meg, hogy milyen kezdeményezésekkel, konkrét intézkedésekkel élt, illetve milyen kezdeményezéseket támogatott annak érdekében, hogy a településen az idősebb és fiatalabb korcsoportok tagjai egymással folyamatos kapcsolatot tartsanak, információáramlással és párbeszéddel segítsék egymást a társadalmi szemlélet fejlesztése érdekében, mit tesz a helyi közösségi életbe történő bevonás érdekében. A pályázatot az értékelés során figyelembe veszi, hogy a pályázó önkormányzat az adottságaitól – településmérettől, demográfiai helyzetétől, rendelkezésre álló erőforrásoktól stb. – függően hogyan valósítja meg tevékenységét.

VI. A Díj odaítélésekor előnyt jelent:

- a) Időseket segítő, támogató civil szervezetekkel, jogi személyiséggel nem rendelkező szerveződésekkel való **együttműködés**, idősügyi tanács működtetése.
- b) Az idősök aktív testmozgását elősegítő **gyaloglóklub** létrehozásának, az Országos Gyalogló Idősök Klubhálózatához való csatlakozásnak az elősegítése (ezzel kapcsolatban bővebb információ a gyaloglo@kim.gov.hu e-mail-címen kérhető).
- c) A településen **demenciával** kapcsolatos, az érintetteket és családtagjaikat segítő program működik az önkormányzat támogatásával. Ilyen lehet például az Alzheimer Café-hálózat, amellyel kapcsolatban bővebb információ a <http://alzheimercafe.hu/>, illetve a <http://szocialisportal.hu/alzheimer-cafe> oldalon található.
- d) Az idősügyi feladatokat **önálló munkakörben** ellátó munkatársat alkalmaz.

Az előnyt jelentő feltételek teljesüléséről a Pályázati űrlap II. 8-10. pontjában kell beszámolni, és azokért az Értékelési szempontok között szereplő plusz pont adható.

A pályázatok tartalmi értékelését az Idősbarát Önkormányzat Díj Bizottság végzi, amelynek összetételét az 58/2004. (VI. 18.) ESzCsM-BM együttes rendelet szabályozza.

VII. A pályázat benyújtásának módja

A pályaműveket a Pályázati űrlap kitöltésével kell elkészíteni, amely a kormányzati portálról (<https://kormany.hu/dokumentumtar>) tölthető le.

Felhívjuk a pályázók figyelmét, hogy a pályázati űrlap szövege minden évben eltér az előző évi nyomtatványtól! Csak az idei évben összeállított és a pályázati felhívás részét képező űrlap kitöltésével lehet érvényes pályázatot benyújtani, egyéb esetben a pályázó elutasításra kerül.

A díj elnyerésére készített pályamű elkészítésekor kérjük, törekedjen a tömör, lényegre törő fogalmazásra.

A pályamű elkészítésekor kérjük, hogy a 65 év felettieket tekintse időskorúaknak.

A pályamű a Pályázati űrlapban megjelölt terjedelmű. **Kizárólag a dokumentum II. 3. pontja bővíthető további sorokkal.** Az űrlapot Times New Roman betűtípussal, 12-es betűmérettel, sorkizárással és szimpla sorközzel kell kitölteni.

A terjedelemben nem számítanak bele az esetleges mellékletek, amelyek száma maximum 10 db lehet. A mellékleteknek a pályázatban benyújtott tevékenységekhez szorosan kell kapcsolódnuk. Képek esetén azokat jpg formátumban kell csatolni.

Az ajánlott mellékletek közül *egyiket sem kötelező* benyújtani a pályázatokhoz, ugyanakkor az értékelés során fontos szempontot jelenthet a pályaműveket kiegészítő anyagok bemutatása, amennyiben azok lényegre törően és a megadott terjedelemben kerülnek csatolásra. Különösen igaz ez az időseket képviselő lakossági csoportoktól, szervezetektől kapott ajánlásokra, amelyben kérjük, hogy a támogatók írják le, miért ajánlják önkormányzatukat díjazásra, és az önkormányzati tevékenységek hatásait saját és a képviselt lakossági csoport szempontjából mutassák be.

Ajánlott mellékletek:

1. Ajánlás(ok) az önkormányzattal együttműködő, időseket képviselő szervezetektől az önkormányzat pályaművének támogatásához.
2. Nyilatkozat az önkormányzat idősügyi koncepciójának, stratégiájának, cselekvési tervének meglétéről.
3. Összefoglaló az Idősügyi Tanács előző évi munkájáról.
4. Összefoglaló a helyi civil életet támogató munkáról, különös tekintettel az idősek testmozgására, a gyaloglóklub működésére, és a nem intézményben élő demenseknek és hozzátartozóiknak szóló programokra, az Alzheimer Café (vagy más hasonló kezdeményezés) működésére.
5. Az önkormányzat idősügyi tevékenységét bemutató dokumentumok (újságcikkek, tájékoztató anyagok, fényképek stb.).

Felhívjuk a pályázók figyelmét, hogy **15 MB-nál nagyobb levelet az e-mail fiók nem tud fogadni!**

A pályaművet az aláírásra jogosult személy (közgyűlési elnök, polgármester) aláírásával ellátva – akadályoztatás esetén a helyi rendelet szerint helyettesítésre jogosult személy meghatalmazása és annak megküldése kötelező –, **kizárólag elektronikus úton: pdf és az adatok feldolgozásának megkönnyítése érdekében word (doc vagy docx) formátumban** kell benyújtani a következő címre:

idosbarat@kim.gov.hu

A tárgy rovatában kérjük, az „**Idősbarát Önkormányzat Díj – település neve**” feliratot szíveskedjenek feltüntetni!

A pályázatok beérkezésének határideje: **2023. június 15. (csütörtök) 23 óra 59 perc.**

A pályázat kiírói fenntartják maguknak a jogot, hogy a pályázati felhívásban megadottakon túl egy alkalommal további információkat, kiegészítéseket kérjenek a pályázótól, amennyiben ezt az értékelési folyamat során szükségesnek találják.

VIII. A díjak és a díjátadás

A legjobbnak ítélt pályaművek benyújtóinak a 2023. évi Idősbarát Önkormányzat Díjat és az elismerést tartalmazó oklevelet adományozzák, és az Idősek Világnapjához kapcsolódó díjátadó ünnepség keretében díjazottanként **1.500.000 Ft** jutalomban részesítik. A pénzjutalom

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS AZ IDŐSBARÁT ÖNKORMÁNYZAT DÍJ ELNYERÉSÉRE

az idősgy területén használható fel az önkormányzatok gazdálkodására vonatkozó jogszabályok figyelembevételével.

A Díj összegét a Kulturális és Innovációs Minisztérium és a Belügyminisztérium egyenlő arányban finanszírozza. Ennek a Kulturális és Innovációs Minisztériumra eső részét Magyarország 2023. évi költségvetése XX. Kulturális és Innovációs Minisztérium fejezet, 1. Igazgatás cím biztosítja, míg a Belügyminisztérium a kifizetést a XIV. Belügyminisztérium fejezet, 1. Belügyminisztérium igazgatása cím költségvetése terhére teljesíti.

A Pályázati felhívást és annak közzétételét jóváhagyom.

Budapest, 2023. „ 04. 26. ”

.....
Dr. Pintér Sándor
belügyminiszter

Budapest, 2023. „ IV. 19. ”

.....
Csák János
kultúraért és innovációért felelős
miniszter
